

שירים ותפילות מאז השבעה באוקטובר

101 יבנות שופר

אסופה לראש השנה ה'תשפ"ה

המדרשה
בארונים
יצרים יהדות ישראלית

רבנות
ישראלית

SHALOM HARTMAN מנזן
שלום הרטמן INSTITUTE

ישיבה
רשת המרכזים העירוניים
ויהדות ישראלית

רשות הרבים
המרכז היהודי-מזרחי לאנשי
יהדות-ישראלית

דבר נלווה על מה שיכנסו

THE HONEY
FOUNDATION
FOR ISRAEL

Proudly Funded By
 UJA Federation
NEW YORK

אסופה ראשונה מתוך סדרת אסופות דיגיטליות

אלול-תשרי ה'תשפ"ה / אוקטובר 2024

© 2024 כל הזכויות שמורות למרכז גלויה ולרשות הרבים

עריכה: שרה סגל־כץ

עיצוב ועימוד: חן יאקה־שומרון | סטודיו לימונדה

ציור בכריכה: חנן מזל | www.mazalart.com

ניהול: שרה סגל־כץ ועינבר בלזר־שלם

הפקה: עדן לויטה

מרכז גלויה | www.glyua.org

רשות הרבים | www.rashut-harabim.org

לאסוף שברים

אנו מגיעות ומגיעים אל השנה העברית הנפתחת שלא בחגיגות המוכרת ולא ברננת החלומות לקראת מה שיבוא. קשה להיפנות לחשבון נפש, בחינת יעדים אישיים והסקת מסקנות אחורה וקדימה, כבכל שנה. השנה שמסתיימת עתה רוויה בדאגת אין־קץ בימים ובלילות וכל ניסיון להיאסף ולהירפא מהשברים דורש כוחות גדולים שלא בהכרח מצויים. מעגליות הזמן, כפי שאנו מונים, לא מעידה כי פרק התופת נחתם ועם אי הידיעה אנו נכנסים אל השנה החדשה.

סעודות החג, מפגשי המשפחה והחברים גם הם אינם כסדרם בשנה הזאת; אהובות ואהובים אינם עימנו עוד, נוכח מתקפת השבעה באוקטובר והמלחמה; החטופים והחטופות עוד במיצרים וספירת הימים מבקשת לאותת על תקווה שישובו; רבות ורבים מפונים מבתיים וכריזת האזעקות מתרחבת ומתגברת.

התכנסות במרחבי תפילה מעלה את השאלה היכן אצורים כל רגעי התפילה והתקוות מהשנה שעברה. מתפללות ומתפללים יגיעו גם השנה ויבקשו לאחוז במוכר כבמעקה גואל. חלקם ישתוממו על אי התאמת נוסחי התפילות עבורם, חלקם יאמצו את המילים

מחדש כרלוונטיות ביותר וחלק יבקשו מילים אחרות לגמרי, ואולי אף שתיקה. חלק ממנעד ההתמודדויות של הזמן הזה כולל אמונה, שברי אמונה, התפלמסות עימה או נטישתה. לצידם יש גם מי שחווים הודיה על חסדים בתוך שחור ושכול גדולים, בזכות אנושיות וערבות הדדית.

האסופה שכאן מאגדת שירים ותפילות עבור הזמן הזה כמשענת וכניסיון לפענח כל יום ויום את קורותינו. השירים הפותחים את הקובץ מתארים את חודש אלול ואת פנות השנה אל תשרי. באסופה כולה עולה צורך לקרוא בשם, לומר בבירור את מכאובינו ואת השברים והיבבות לצד תחינה ותקווה שיהיה אחרת.

לרגעים בהם נדרשת תפילה חדשה או דרכים לזעוק, יצרנו את האסופה שכאן. עבור רגעים בהם יש צורך להסתייע במילים שכתבו אחרות ואחרים כדי להביע ולעבד את האובדנים המרובים שלנו איגדנו את הקובץ הזה כתוספת או חלופה.

גלי רביץ כותבת בשירה "זו תקופה שקשה לדבר בה על אפק", ובכל זאת טמונים בשירים ובתפילות כאן מבטים ומחשבות גם על זמנים טובים יותר שעוד יגיעו.

תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.
הרבנית שרה סגל-כץ

לְמַתַּחַ חוּט
כָּל אֶחָד מְחַזֵּיק קֶצֶה
לְמַתַּחַ חוּט
לְתָלוֹת עָלָיו צְפוֹת וְצְפוֹת
לְמַתַּחַ חוּט
לְפַחַד כָּל רִגַע שְׁיִקְרַע

(רפאל נפחלי)

תפילה לשלום הנעדרים, החטופים והחטופות

הרב מישאל ציון

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב יוסף משה
ואהרן דוד ושלמה, ואמותינו שרה רבקה רחל ולאה
הוא יברך וישמר וינצר את הנעדרים ואת החטופים
אשר נלקחו מבתיהם, מישוביהם ומקבוציהם, ממצבי
הצבא וממרחבי המחול,
ושנמצאים כעת בסכנת חיים, במרחב זר ועוין,
ביד מלאכי חבלה מסכנים,
בעבור שאנו וכל עם ישראל מתפללים בעבורם,
הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליהם,
ויציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם ינתק
ומצוקותיהם יושיעם,
וישיבם מהרה לחיק משפחותיהם, לישובם ולביתם,
ולשדות שמחתם ומחולם.
ויקים בהם מקרא שכתוב: ופדויה ה' ישובו ובאו ציון
ברנה
ושמחת עולם על ראשם.
ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה.
ונאמר אמן.

אזהרת טריגר TRIGGER WARNING

התוכן שלפניך עשוי להיות קשה לקריאה
ומעורר רגשות של עצב וכאב.
אפשר לבחור לדלג ואפשר לבחור לעצור
באמצע הקריאה.
מומלץ להקשיב לעצמך בזמן הזה.

*

כנרת סמואל-פולקן

אמרתי: אלול
ושמעתני: עלול

אמרתי: קול דודי דופק
וזכרתי הודעות ששלחת לי
לפני כמעט שנה:
אל! תפתחי! לאף! אהד

אלול ה'תשפ"ד

רעות חמיאל

לו אל לא חבט בנו אלתו,
לו לא היו לולים עולים בסערה השמימה על אלו של
בית רבן,
אלולא אבדנו באימת החשכה אוידי מצלים מאש,
לולא ספתך היתה נופלת.

היינו מחלים פניך
ומשחרים לפניך בתפלה ובתחנונים.

אך
משפסו גודרי גדר,
משעזבתנו לאנחות,
ואנו קמנו בפרץ,
ותרופה ללב דואב לא מצאנו.

עתה,
צא אתה לשדה.
חפש אותנו במקלטים,
דפק על דלתותנו
לרצות אותנו.
שוב אלינו,
ונשובה אליך.
חדש ימינו כקדם.

מאה ואחת יבבות

תמי וזלף-מונזון

מן המצר קראנו יה,
ממעמקי מנהרות, מבור תחתיות,
עינינו בך תלויזות, מיסרות.
עד שתחוננו ותוציאנו,
עד שתכתבנו לחיים.

במאה ואחת יבבות שופר
נעמד בתחנה לפני כסא כבודך
נבקש לקרע שערי שמך
על אחיותינו ועל אחינו הנמקים - -

אסף נא את שברינו ברחמים.

גלות

הרבה יעל קריא

בחזאת שכינה, איפה את? כבר כמה חדשים שאת
נחבאת אל כליך.
בחזאת שכינה, שאלתי, קראתי, לחשתי, דממתי את
שמה.
בחזאת שכינה, החשך, הוי החשך.
בחזאת שכינה כמה בכי. כל משברך וגלך עלינו
עברו.

לו

חגי פרץ

לו הָיָה כֶּךָ וְלֹא אַחֲרָת

לו אֶפְשֶׁר הָיָה, לוּ רַק הָיָה אֶפְשֶׁר,

אָבָל לֹא הָיָה כֶּךָ

הָיָה אַחֲרָת

וְלֹא אֶפְשֶׁר

וּמִצִּיאוֹת לֹא מִתְפַּשְׁרָת.

לוּ נָגַע הָאִינְסוֹף בְּרָגַע

וְלֹא נָגַע הָרָגַע שֶׁל הַסּוֹף,

לוּ

לוּ

וְלֹא

וּבְכֹל זֹאת

לוּ

מלחמה על הבית

רויט גרוסמן דוד

אֵל תִּשְׁאַלְוּ לְשִׁלּוּמֵי

כִּי אֵינִי יוֹדַעַת

שִׁלּוּמֵי הַלֵּךְ רְחוֹק מִמְּנֵי

בְּכַדֵּי לְשִׁמּוֹר עַל שְׁלֵמוֹתַי

וְלִהְדַחֵיק אֶת בְּדִידוֹתַי

וְלִהְגֹּן בְּגִזְרָתוֹ.

אֵל תִּשְׁאַלְוּ מָה אֶתוֹ.

*

אהובה רקנטי

שם אחד נמתח על גשר, אחר חוזר אל מנהרה.
(בילי קולינס, השמות)

שם אחד נמתח על גשר מבקש
להזכיר:
אנחנו כאן והוא שם.

והוא שם.

ימים רבים הוא שם.
אינו רואה אור יום
אינו יודע אם לילה
אינו יודע אם קיץ או חרף,
עורג אל שמש
עורג אל נשיבת הרוח.

שם אחד נמתח על גשר
אחר חוזר מנהרת אינסוף
אין אור, אין קצה
פחד סמיך אורב ולופת
פחד מן המראות הנוראים
פחד מן הרגע הבא

שמות סודקים את
חדרי הלב
השביר.

מי יחיה ומי ימות
מי בקצו ומי לא בקצו
מי במים ומי באש
מי ישלו ומי יתסר?

תפילת אם אפשר

מיכאל זץ

א-להים,
 זה אני הקטן
 מבקש
 אם אפשר,
 לקום בבקר
 ולקרא
 שהתר לפרסום
 שהסיוט נגמר.
 הם כולם בביתם.
 בטוחים.
 אין נפגעים לכוחותינו.
 אפשר לחזר
 לנשום כרגיל.

תפילה משעת חורבן

איריס אליה כהן

אני רוצה להתפלל בלאט
 לבד
 ביש אונים
 כשכל עשתונותי עמי
 להתפלל
 שהרועש המחריד ידם
 שהאכזר יחמל
 הרע המחלט יסב לבו לטוב
 שאם יש צדק בעולם
 יבוא
 יופע מיד

משל הגוזל

אלי אליהו

ראיתי גוזל שנשׂמט מהקן ארצה,
והוריו נותנים את קולם מעליו.
והם אינם יכולים להשיבו אליהם,
והוא אינו יכול לשוב על עקבותיו.
וידעתי כי יש מרחקים שגם כנפים
לא יגמאו ושום אהבה לא תצלח.

עכשיו

טלי פז

עכשו אני מכנסת גוזלי סביבי
עכשו אני שואבת דמעותי פנימה
עכשו אני מנסה לדלות מתוכי חיוכי סרק
עכשו אני משתדלת לחתך ירקות, לטגן חביתות,
להכין מזון שהם אוהבים
עכשו אני מאפשרת להם לאכל כמות בלתי הגיונית
של מתוקים
עכשו אני מרחיקה אותם מן הטלביזיה והניידים
עכשו אני מחפשת לעצמי הפוגות של שקט
עכשו אני חולמת בלילות על אסון גדול וזעזועות
נוראיות, שומעת יריות רובים וזעקות עזרה
עכשו אני מיחלת בימים לתקומה מחדשת
עכשו אני מתאמצת לאסוף כוחותי, לכבש כעסי,
לנשך שפתי
עכשו אני מנסה לבחר בחיים שעדיין כאן.

אבל מה נעשה

ילי שנו

מה נעשה עם כל מה שדולף
מחרפי האנשים
התפרצות הקירות, דוח טמון בסדקים
צמרמרת הצער, סימני הגויעה
בסדיני הדבים הרכים

מה נעשה ואובדים בתוכנו
כל פני הילדים
לטובת פני הקור הקרים
שמועת הדלקה העוברת בגוף הדברים
התמקחות החושים, עדותם הנמסרת
אמת הלומה, חייזרית
האימה העוזפת הכרונית
פנים אל פנים

אבל מה נעשה עם עצם הרעד, תנועתו בעלים,
כביש התום החרוך הסלילי
שארית חלומה ירויה בבטנים, בגוים
עצם דופק מומר לדממה
צעדים קרבים

לעבור מלחמה בלעדדיין

טליה קלמרו

בזמן שהאוויר משתנה מקויץ לסתו
ברחובות אנשים נחמדים זה לזו
כמו בבריאת העולם, והחשך מקדים
לרדת. אני חושבת על טבעם של אנשים
לשכח, ולזכור. ועל טיבן של מלחמות
להשאיר זכרונות ללא אנשים, ואנשים
ללא זכרונות. וכבר נובמבר,
הירח עוד מעט משלים סבוב. גם אנחנו
משלימים סבוב חיים; אנשים חיים,
אנשים מתים, אנשים חיים-מתים,
ואנחנו, היכן אנחנו נקברים.

*

גלי וניץ

לפְעָמִים נִדְמָה
כִּי צַעַר הָעוֹלָם כָּלוּ
הַתְּנַקֵּז אֶל אָדָם אֶחָד
וְצַעֲקָה אַחַת מְחוֹלְלֵת צוֹנְמִי

בְּכָל יוֹם
אֲנִי בּוֹכָה קֶצֶת
וְכָל הָעוֹלָמוֹת שְׁלִידֵי מוֹצָפִים

*

חגיית זוהרה מנדרובסקי

תֵּן בְּנוֹ אֶת רַכּוֹת הַחֶסֶד
בָּיִם עָצוּם רָחֵב
שֶׁל שְׂכוֹל. הִנֵּחַ לָנוּ
לַחֲצוֹת אֶת נְהַר הָאֵימָה הַזֶּה
בְּגִשָׁר אֲצַבְּעוֹת לְאַחוֹת
קִרְעִים שְׁלֹא נִתֵּן

*

תהילה אזולאי שאול

אני ממש מקוה שכשאמרו הסתר פנים
הכונה שהחזקת את הפנים וגעית בבכי
בזמן שהילדים שלך צרחו,
בזמן שגם האהבה וגם החמלה ברחו בשדה פתוח
שורק כדורים,
שלא הצלחת לעצר את הדמעות, שהשתנקת
עד שמלאכי הכבוד
היו צריכים להגיש לך טישו ולטפח לך על הגב.
כי המתיקות של העם שלך עלתה על כל חרבן
מבחן מחרבן ארננת לנו

לא יודעת איך להיות בלי אמונה
בלי הנר הזה שאני מדליקה בפנים
בלי התחושה שאתה מחזיק אתי את הלב המפרפר
מדלג אתי פעימות
יהיה לי קשה מאד בלעדיה -
אבי ואמי עזבוני
ואתה אמור להיות המבגר האחראי .
אני צריכה שתראה,
צריכה שתראה.

קצת מסבך לי להחליף דמות אב,
את הבלון בסודה סטרים
בקשי הצלחתי להחליף.

אבל ככה אי אפשר -
אנחנו דור של מפנקים אנחנו, עפים על עצמנו
כמו בסרט של דיסני
תודעה של עצמת ידים
עצומי עינים.
כי אם כבר עקדה
אז איפה אברהם לכל הרוחות, איפה משה?
שיחתם על עצומה
שישא דברים בהפגנת עשרת אלפים בהר סיני
שדי כבר,
שחלאס,
כבר שמנו "מוריה" בויז,
למרות שהתריע על סכנה,
אנחנו כבר פאקינג אמרנו הנני
ואתה. אתה.
איכה?

*

הרב עוזדד מזור

"קהלת לא צדק", יהודה עמיחי

בְּיָמִים בָּהֶם כָּל הָעַתִּים קוֹרְסוֹת אַחַת אֶל תּוֹךְ רְעוּתָהּ,
 וְאִין בְּרָרָה אֶלֶּא לְבַכּוֹת וּלְשַׁחֹק בְּאוֹתָן עֵינַיִם,
 לְסַפֵּד וּלְרַקוֹד גַּם יַחַד,
 וְהִיסְטוֹרִיָּה אַרְכָּה נִדְחָסֶת אֶל יוֹם וְשָׁעָה אַחַת,
 נִבְקָשׁ אֶת הַכּוֹחַ לְהַכִּיל
 אֶת עֲצַמַת הַלְּבָבוֹת הַמִּתְפַּקְעִים.
 לְשַׁמַּח עִם הַזּוֹכִים לְחַבֵּק כְּכֹר הַיּוֹם,
 לְעַטֵּף אֶת הַמִּתְכַּנְסִים בְּכַמִּיהֶתֶם וּנְפֹשִׁם נִרְעָדֶת,
 לְאַחֵז בְּתַקְוָה בְּלִי לְהַרְפוֹת,
 וּלְהוֹתִיר מֵרַחֵב שֶׁל שְׁקֵט לְזַעֲקָה שְׁאִין לָהּ קוֹל.

אָנָּה, תֵּן לָנוּ מְקוֹם לְהִשְׁבֵּר בּוֹ לְרִסְיִסִּים,
 וְרוּחַ לְהַבְנוֹת שׁוֹב, מִחֻדָּשׁ.

תפילה על הדברים הפשוטים

דויד תומר

יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו שתוליקנו לשלום
(מתוך תפילת הדרך)

שְׁתוּלִיכְנוּ לְמַחֹז חֲפָצְנוּ לְשָׁלוֹם. יְהִי רָצוֹן.
 שְׁתַּבִּיאֵנוּ לְבִיתְנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. וְחַיִּים נְבוֹא,
 לְשָׁלוֹם. וְשֶׁהַשָּׁמֶשׁ שׁוֹב תִּזְרִיחַ לָנוּ קֶרְנַיִם שֶׁל אֹר,
 וְלֹא תִרְאֶה לָנוּ יוֹתֵר חֹשֶׁךְ וְלֹא דְמָעוֹת בְּעֵינַיִם.
 שְׁמֵן הַזָּרְעִים, שְׁדַמְעֵנוּ, יִצִּיצוּ צְמָחִים שֶׁל אֶשֶׁר,
 שְׁמֵן הָאֵהָבָה, שְׁזַרְעֵנוּ, יוֹלְדוּ לָנוּ יְלָדִים שֶׁל יִפִּי.
 וְהַעוֹלָם, שְׁיִשׁוּב, כְּמִנְהַגוֹ, לְסַבֵּעַ עַל צִיר הַיָּמִים
 הַטּוֹבִים, בָּהֶם יְכַלְנוּ לְלַכֵּת חֲפָשִׁיִּים עַל הָאֲדָמָה,
 אֲשֶׁר נָתַתְּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל. וְשִׁתְּשָׁמַע.
 שְׁתְּשָׁמַע אֶת קוֹל דְּמֵי בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ מִן הָאֲדָמָה,
 אֲשֶׁר בְּרַכְתָּ, זוֹעֲקִים. שְׁנִזְעַק אֵלֶיךָ, וְאַתָּה תִּקְשִׁיב.
 שְׁלֹא נִצְטָרַךְ עוֹד לְזַעֵק. לֹא עוֹד לְזַעֵק. לֹא עוֹד.
 שְׁתוּלִיכְנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ לְחַיִּים וּלְשִׁמְחָה וּלְשָׁלוֹם.
 (אָמֵן).

אחרי שכל זה יגמר

עינת ברזילי

בעקבות סיור בקיבוצי עוטף עזה, 25.10.2023

אחרי שכל זה יגמר
 אם מישהו יעקף בתור,
 נגיד, עזב. אולי הוא מכפר עזה, או סופה וכבר אין
 לאן לחזר.
 אחרי שכל זה יגמר ומישהו ישים כפות על המושב
 נחשב, עזב. חיל. אולי חזר מהדרום, זה לא חשוב
 עכשו.
 אחרי שכל זה יגמר, כל אדם ברחוב
 יהיה חשוד שהוא חסר אחד.
 נשתק. ולא נעיר. לא נאמר דבר
 רק בעינים נלטר
 אחרי שכל זה יגמר, נרצה שכל אחד מאתנו
 יעטר.

אופן

גלי וניץ

זו תקופה
 שקשה לדבר בה
 על אפק,
 נדמה שאין כזה באפק.
 ובכל זאת,
 כשאני עוצמת עיני
 בלילה,
 לפני השנה,
 אני נזכרת בחלומות שלי
 ובמקומות שרציתי
 להיות בהם
 בילדי, אהבותי
 ואני נעשית קלה
 כמו שחף
 נוסקת גבוה גבוה,
 מצירת לי קו
 ועפה לכונו.

**אֲחִינוּ וְאֶחְיוֹתֵינוּ -
הַשְּׁבוּיִים וְהַשְּׁבוּיֹת,
הַנְּתוּנִים בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָה,
הָעוֹמְדִים בֵּין בָּיִם וּבֵין בִּיבְשָׁה,
הַמְּקוּם יָרַחם עֲלֵיהֶם,
וַיּוֹצִיאֵם מִצָּרָה לְרוּחָה,
וּמֵאֶפְלָה לְאוֹרָה,
וּמִשְׁעָבוֹד לְגֹאֲלָה,
הַשְּׁתָא בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב,
וְאָמְרוּ אָמֵן.**

מגזין גלויה מפרסם מעת לעת קולות קוראים וניתן
לשלוח עוד יצירות בנושא האסופה ובנושאים נוספים:
gluya.org | gluya@gluya.org

רבנות
ישראלית

תוכן העניינים

3	פתיח
5	לְמַתַּחַ חוּט רפאל נפתלי
6	תפילה לשלום הנעדרים, החטופים והחטופות הרב מישאל ציון
8	* (אֲמֶרֶת: אָלוּל) כנרת סמואל-פולק
9	אלול ה'תשפ"ד רעות חמיאל
10	מאה ואחת יבבות תמי וולף-מונזון
11	גלות הרבָה יעל קריא
12	לו חגי פרץ
13	מלחמה על הבית רוית גרוסמן דוד
14	* (שֵׁם אֶחָד נִמְתַּח עַל גֶּשֶׁר מִבְּקֶשׁ) אהובה רקנטי
16	תפילת אם אפשר מיכאל זץ
	תפילה משעת חורבן

17	איריס אליה־כהן משל הגוזל
18	אלי אליהו
19	עכשיו טלי פז
20	אבל מה נעשה ילי שגר
21	לעבור מלחמה בלעדייך טליה קלמרו
22	* (לפְעָמִים נִדְמָה) גלי רביץ
23	* (תן בְּנוֹ אֶת רְכוּת הַחֶסֶד) חגית זוהרה מנדרובסקי
24	* (אָנִי מִמַּשׁ מְקוּהָ שְׁכַשְׁאֲמְרוּ הַסֵּתֶר פְּנִים) תהילה אזולאי שאול
26	* (בִּימֵים בָּהֶם כָּל הָעֵתִים קוֹרְסוֹת אַחַת אֶל תוֹךְ רְעוּתָהּ) הרב עודד מזור
27	תפילה על הדברים הפשוטים דויד תומר
28	אחרי שכל זה יגמר ענית ברזילי
29	אופק גלי רביץ
30	תפילת אחינו כל בית ישראל

